

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 204/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen toimenpiteistä työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Johan Kvarnströmin /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 204/2025 vp:

Milloin hallitus julkistaa kattavan toimenpidepaketin työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden torjumiseksi,
miten hallitus korvaa vuorotteluvapaan ja aikuiskoulutustuen poiston,
aikooko hallitus parantaa työttömyysetuutta saavien opiskelumahdollisuuksia tai laajentaa palkka- ja työllistämistuen käyttöä,
mitä konkreettisia toimenpiteitä suunnitellaan kuntien roolin ja resurssien vahvistamiseksi työvoima- ja koulutuspolitiikassa ja
sisältyykö hallituksen suunnittelemiin työllisyystoimiin asuntopoliittisia panostuksia?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääministeri Petteri Orpon hallitus toteuttaa ohjelmansa ja hallituksen kehysneuvottelussa keväällä 2025 julkistetun kasvupaketin perusteella merkittäviä talouskasvua, työllisyyttä ja yrittäjyyttä vahvistavia toimia. Hallituksen työllisyys- ja kasvutoimilla tavoitellaan 100 000 uutta työllistä. Valtiovarainministeriö arvioi toukokuussa 2025 hallituksen työllisyystoimien rakenteellisen vaikutuksen olevan noin 89 000–90 000 työllisen verran työllisyyttä vahvistava. Suhdannetilanne vaikuttaa kuitenkin siihen, millaisella aikavälillä toimenpiteiden täysi vaikutus toteutuu.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa perusturvan uudistuksen, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön tekemät suositukset ja selvitykset huomioiden. Uudistuksen tavoitteena on aikaansaada yksi yleistuki sisältäen perusosan elämiseen, asumis- osan asumiseen ja harkinnanvarainen osan viimesijaiseksi turvaksi. Yksi yleistuki vähenee tulojen noustessa mahdollisimman lineaarisesti, jolloin työstä käteen jäävä tulo on helpommin ennakoitavaa ja työnteke kannattaa nykyistä paremmin

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025–2028 hallitus päätti kohdentaa työelämässä olevien täydennyskoulutukseen 10 miljoonaa euroa vuosittain. Julkisen talouden suunnitelman mukaan kyseessä on aikuiskoulutustuen korvaava järjestelmä erityisesti erityisopettajien ja sairaan-

hoitajien koulutustarpeisiin vastaamiseen. Vuonna 2025 rahoitus on kohdennettu valtionavustukseksi pilotointi- ja kehittämishankkeeseen, jossa tarkoituksena on kehittää työn ohessa opiskelun malleja. Pilottia jatketaan ja jatkokehitetään myös vuoden 2026 osalta. Hankkeissa on myös tarkoitus vahvistaa työnantajien roolia työntekijöiden jatkuvassa oppimisessa. Pilottihankkeissa kehitetään opintojen toteutustapoja tietyissä tutkintokoulutuksissa ja pätevöittävässä opinnoissa, joihin sisältyy pakollisia harjoitteluita. Tavoitteena on, että opintoja voisi suorittaa mahdollisimman paljon työn ohessa.

Hallitusohjelman mukaan jatkuvan oppimisen koulutusresursseja kohdistetaan jatkossa erityisesti henkilöihin, jotka nostavat koulutustasoaan sekä koulutuksiin, jotka edesauttavat työllistymistä esimerkiksi työvoimapula-aloille. Esimerkiksi ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia uudistetaan, ja erityisesti aikuisten osalta on syytä painottaa, että rahoitusmalliin luodaan kannusteita myös ohjata opiskelijoita suorittamaan tutkintoja pienempiä osaamiskokonaisuuksia, joilla vastataan jatkuvan oppimisen edellytysten vahvistamiseen ja alueelliseen työvoimatarpeeseen.

Työttömyysetuuden saajilla on nykyisin hyvät mahdollisuudet parantaa osaamistaan kouluttautumalla. Jos työnhakija on täyttänyt 25 vuotta, hänellä on mahdollisuus suorittaa enintään kuusi kuukautta kestäviä opintoja ilman, että opiskelu vaikuttaa hänen oikeuteensa saada työttömyysetuutta. Edellytyksenä on, että opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa. Tätä edellytystä on tarkoitus tulkita mahdollisimman laajasti. Työvoimaviranomaisen harkinnan mukaan työttömyysetuutta voidaan lisäksi maksaa 25 vuotta täyttäneelle työnhakijalle päätoimisen omaehtoisen opiskelun tukemiseksi enintään 24 kuukauden ajalta. Edellytyksenä tukemiselle on, että opinnot ovat tarkoituksenmukaisin keino parantaa työnhakijan ammatitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikkansa. Lisäksi opiskelun tulee olennaisesti parantaa työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille.

Työttömyysturvalain (1290/2002) opiskelua koskevia säännöksiä on muutettu viimeksi tammiukuussa 2023. Tuolloin laajennettiin mahdollisuuksia opiskella työttömyysetuutta menettämättä muun muassa avoimessa korkeakoulussa. Tarkoituksena on kuitenkin, ettei työttömyysetuudesta muodostuisi opintotukea korvaavaa ensisijaista päätoimisen opiskelun aikaista toimeentuloa turvaavaa etuutta. Viimeisimmät työttömyysturvalain opiskelua koskevien säännösten muutokset ovat olleet voimassa vasta vähän aikaa, eikä uusiin muutoksiin liittyvää lainvalmistelua ole tällä hetkellä vireillä. Uusien muutosten mahdollisuutta arvioitaessa on otettava huomioon, että näistä aiheutuisi julkiselle taloudelle välittömiä kustannuksia.

Palkkatuen kokonaisuudistus tuli voimaan 1.7.2023. Työvoimaviranomaiset voivat hyödyntää myös palkkatukea yhtenä työllistämisen tukimuotona. Kunnat voivat työvoimaviranomaisina päättää valtionosuuden kohdentamisesta palkkatukeen ja muihin julkisiin työvoimapalveluihin, mikä mahdollistaa työvoimapalveluiden järjestämisen joustavasti ja alueellisten työmarkkinatarpeiden mukaisesti. Lakisääteisen palkkatuen lisäksi työvoimaviranomaiset kehittävät myös alueellisia tukityöllistämisen toimintamalleja ja palvelukokonaisuuksia. Ennen mahdollisia uusia laajempia uudistuksia on tarpeen kerätä ja arvioida kokemuksia palkkatukiuudistuksesta ja kuntien toimintamalleista.

Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu on siirtynyt valtiolta kunnille 1.1.2025. Kunnat ja kuntien muodostamat yhteistoiminta-alueet vastaavat itsehallinnon nojalla palvelujen järjestämisestä ja organisoimisesta alueellaan. Palvelut on suunniteltava ja toteutettava sisällöltään, laa-

dultaan ja laajuudeltaan sellaisina kuin asiakkaiden palvelutarve edellyttää. Palveluilla on edistettävä yhdenvertaisuuden toteutumista sekä huolehdittava erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistämisestä.

Kunnille myönnetään julkisten työvoimapalveluiden järjestämistä varten valtionosuutta. Valtionosuuksiin on osoitettu valtiontalouden kehyksessä vastaava määrä rahoitusta, joka olisi osoitettu valtion talousarviossa työvoimapalveluiden järjestämiseen, mikäli valtio edelleen vastaisi työvoimapalveluiden järjestämisestä vuonna 2025.

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee hallituksen esitystä eduskunnalle työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) muuttamiseksi. Esityksellä kevennettäisiin työnvoimapalvelujen lakisääteistä palveluprosessia nykyistä asiakaslähtöisemmäksi ja yksilöllisemmäksi, jotta resursseja voitaisiin kohdentaa työllistymisen kannalta nykyistä tarkoituksenmukaisemmin. Kuntien roolin vahvistamiseksi hallitus on myös kehysneuvottelussa keväällä 2025 päättänyt valmistella työllisyydenhoidon norminpurkukokeilun. Lisäksi hallitus päätti kehysneuvottelussa selvittää keinoja alle 29-vuotiaiden nuorten palkkaamisen helpottamiseksi kevään 2026 kehysneuvotteluun mennessä.

Rakennusala on merkittävä työllistäjä koko kansantalouden tasolla. Asuntorakentamisen nykyisessä suhdannetilanteessa vapaarahoitteinen asuntorakentaminen on väliaikaisesti laskenut voimakkaasti. Siksi hallitus varautui asuntotarpeeseen ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen kysyntään lisäämällä valtion tukemien asuntojen tuotantoa viime vuonna voimakkaasti. Hallituksen vuoden 2024 ensimmäisessä lisätalousarvioesityksessä korkotukivaltuuden määrää korotettiin 1,5 miljardista eurosta 2,25 miljardiin euroon. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä korkotukivaltuus on edelleen korkealla 1,75 miljardin euron tasolla. Korkotukivaltuuden korotus mahdollisti viime vuonna lähes 9 000 valtion tukeman kohtuuhintaisten asunnon rakentamisen aloituksen. Hallitus on hyödyntänyt tehokkaasti valtion tukeman asuntorakentamisen mahdollisuuksia tasapainottaen asuntorakentamisen suhdannevaihtelua, edistää rakennusalan työllisyyttä ja lisätä kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa kasvukeskuksissa, joka edistää samalla myös työvoiman liikkuvuutta ja tarjontaa.

Helsingissä 30.6.2025

Työministeri Matias Martinen

VN/19223/2025-TEM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Martinen Matias 913565981

2025-07-04